ד) תוספתא פ"ג דשביעית

ע"ש. ל) שניעית פ"ה מ"ו.

ו) [תוספ' רפ"ג], ו) לקתן כב:, ה) [תוספ' פ"ב ה"א],

ש) [ע' תוס' לקמן כב. ד"ה מיפוק], י) [כחובות ס:], כ) [בס"א נוסף: כך],

נוברא"ש אימא רב פפאו.

מ) למיתלי בלפני עור כנ״ל. ל"ס, נ) [ויקרא יט],

ע) [סנהדרין נח.], פו ל"ל

אלל הערים שהם נוחי׳ בהם

שם הדביקוהו הדריכוהו השיגוהו כו' וכן פירש"י

ם א מיי׳ פ״ח מהל׳ שמיטה ויובל הלי ו: סמ ב מיי' פ"כ מהלי שבת הלכה ג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי" שה סעיף א:

. פ״ח מהל׳ ע ג מיי שמיטה ויובל הל' ו: עא ד מיי' שם הלכה ב: עב ה מיי׳ פכ"ב מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קלו טור אה"ע

נעב ו ש"ע אה"ע סי׳ כנ סעיף דן: עג ז ח ט מיי' פ״ע מהל' עבודת כוכבים הלכה ח ופי"ב מהל' רולח הלכי יב יג יד סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קנא סעיף ה:

רבינו חננאל

תנן בית שמאי אומר׳ א ימכור לו פרה' החורשת בשביעית ובית החוו שונ בשביעית ובית הלל מתירין מפני שיכול לומר לשחיטה מכרתיה. אמר רבה מי דמי התם איז בהמתו בשנה שביעית. הכא אדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת. אמר ליה אביי וכל היכא דמצווה אסור והתנן בית שמאי אומר׳ לא ימכור אדם שדהו נירה בשביעית ובית הלל מתירין מפני שיכול להובירה. מתקיף לה רב אשי וכל היכא דאין אדם מצווה שרי והרי כלים דאין שרי והרי כלים דאין אדם מצווה על שביתת כלים בשביעית ותנן אלו רשאי למוכרם בשביעית המחרישה וכל כליה העול המחורשה זכל כליה העול והמזרה והדקר אלא אמר רב אשי כל היכא דאיכא למיתלא תלינן ואע"ג דמצווה היכא דליכא למיתלא לא תלינן ואע"ג . ראינו מצווה: רבא זבין לישראל החשוד לעובד כוכבים אמר ליה אביי מאי טעמא עבד מר הכי אמר ליה אנא לישראל זבני אמר ליה והא חשוד הוא ואזיל זבין לעובד כוכבים אמר ליה וכי לעובד כוכבים מזבין לעולם ואינו מזבן לישראל. איתיביה אביי מקום שנהגו למכור בהמה דקה לכותים מוכרין מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין מאי טעמא אין למכור לעובד כוכרים וכי חימא משוח אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים וכו׳ אבל מעמידין בהמה בפונדקאות של כותים זכרים אצל נקבות לומר זכרים אצל . זכרים ונקבות אצל נקבות ומוסרין בהמה לרועה שלהן ומתייחדין עמהן

מיר דמי התם אין אדם מצווה על שביתת בהמתו בשביעית. פירש הקונט׳ הלכך ליכא למיגזר משום שכירות ושאלה ונסיוני ואי משום לפני עור לא תתן מכשול תלינן בשחיטה אבל גבי עובד כוכבים לענין שבת אדם מלווה על שביתת בהמתו בשבת ואיכא למיגזר

> משום הני עד כאן לשון הקונטרם וקשיא דא"כ מאי קפריך והרי שדה והא לא שייך בה שאלה ונסיוני תדע דהא לא אסרינן מכירת שדה לעובד כוכבים מהאי טעמא כי היכא דאסרי׳ בהמה גסה לכך נראה לפרש התם איו אדם מלווה על שביתת בהמתו בשביעית פירוש לפי שאין האיסור תלוי בגוף הבהמה אלא בגוף הקרקע ואפילו השאיל פרתו לעובד כוכבים לחרוש בה בשביעית אין שום איסור שביעית על הבהמה דאין כאן גנאי ויש להתיר למכור לישראל חשוד מטעם תלייה דאימר לשחיטה זבנה אבל גבי שבת שהאיסור תלוי בגוף הבהמה ואיכא איסור לבעלים אם יחרוש בו העובד כוכבים לפיכך אין להתיר למכרה מטעם תלייה דשחיטה ופריך והרי שדה דאדם מלווה על שביתת שדהו וכשהוא ביד ישראל אחר יש בו איסור דאורייתא אם זרע בו הישראל ותלינן להיתרא: והרי בדים בו'. תימה ודקארי לה מאי קארי לה וכי לא היה יודע דשאני כלים משום שלא היה במה לחלות וכל מה שהתרגו אינו אלא מטעם תליית שחיטה והובירה ושמא י"ל דהוה ס"ד דמקשה דהכא נמי יש לד לתלות שלצורך שנה אחרת

הוא קונה ואפי׳ הכי אסור: והמזרה. פ״ה שהוא רחת שהופכין בה התבואה וקורין אותה

פל"א וקשיא דהא כתיב (ישעיה ל) ברחת ובמזרה אלמא תרי מילי נינהו לכך פר"י דהוא כלי א' של מחרישה: והדקר. פ״ה הוא מרא שקורין פשויו"ר וקשיא לר"י

דהא אמרינן (בינה דף ז:) והוא שיש לו דקר נעוץ ואין דרך 6 [מרא] להניחו נעוץ בקרקע לכך נראה לו שהוא כלי המחרישה שקורין קולטר"א

ודרכו להיות נעוץ בקרקע: רבה זבין חמרא לישראל החשוד למבור לעובד בוכבים. ומפרש טעמיה דאיכא למיתלי דלישראל מזבין ליה וקשיא דהא רבה גופיה דחי לעיל טעמא דרב הונא דתליית שחיטה דפריך מי דמי וי"ל דלבתר דשמע מיניה קבלה איהו עוד י"ל דלא דמי דלעיל ליכא למיתלי כל כך בשחיטה דרובא לרדיא זבני ולספרים דגרסי לעיל רבא והכא רבה ניחא: לעובד בוכבים מזבין ליה לישראל לא מובין בו'. ובמסקנא מסקינן דחסור למזבן לישרחל חשוד וא"ת מאי שנא מלפני דלפני דלעיל (דף יד.) וי"ל דהתם מיירי בעובד כוכבים שאינו מוזהר על לפני עור לפיכך אין אנו חוששין אם העובד כוכבים ימכור לחבירו אבל הכא דמיירי בישראל החשוד אנו מוזהרין שלא יבא שום ישראל לידי תקלה על ידינו הר"ר אלחנן ועוד דחד לפני הוא שלא יחטא ישראל בשאלה ושכירות ונסיוני: רהים בתריה. אע"ג דלעיל תלינן אימור דלשחיטה זבנה

הכא לא חלינן דלישראל מזבן לה שכך ימכור לזה כמו לזה:

ומנא הימרא. דהיכא דאיכא שלמיתלי במכירה דלפני עור תלינן לקולא דתנן כו': לא ימכור לו פרה החורשת בשביעית. ישראל החשוד על השביעית לא ימכור לו חבירו פרה המלומדת לחרוש משום לפני עור וגו׳ם: אין אדם מלווה על שביחת בהמתו בשביעית.

ומנא תימרא דאמרינן כי האי גוונא דתנן

שבש"א לא ימכור אדם פרה החורשת ф

בשביעית וב"ה "מתירין מפני שיכול לשוחמה

אמר סרבה מי דמי התם אין אדם מצווה על

שביתת בהמתו בשביעית הכא יאדם מצווה

על שביתת בהמתו בשבת א"ל אביי וכל

היכא דאדם מצווה אסור והרי שדה דאדם

מצווה על שביתת שדהו בשביעית יותנן

סבש"א לא ימכור אדם שדה ניר בשביעית

וב"ה ימתירון מפני שיכול להובירה מתקיף

לה רב אשי וכל היכא דאין אדם מצווה שרי

והרי כלים דאין אדם מצווה על שביתת כלים

בשביעית ותנן סיאלו הן כלים שאין אדם

רשאי למוכרן בשביעית המחרישה וכל כליה

העול והמזרה והדקר אלא אמר רב אשי כל היכא ראיכא למיתלא תלינן ואע"ג

דמצווה וכל היכא דליכא למיתלי לא תלינן

אע"ג דאינו מצווה רבה זבין ההוא חמרא

לישראל החשיד למכור לעובד כוכבים א"ל

אביי מ"ם עבד מר הכי א"ל אנא לישראל זביני א"ל והא אזיל ומזבין ליה לעובד

כוכבים לעובד כוכבים קא מזבין לישראל

לא קא מזבין איתיביה מקום שנהגו למכור

בהמה דקה לכותים מוכרין שלא למכור

אין מוכרין מ"מ אילימא משום דחשידי

ארביעה ומי חשידי והתניא מימידין מעמידין

בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים זכרים

אצל זכרים ונקבות אצל נקבות ואין צ"ל

נקבות אצל זכרים וזכרים אצל נקבות "ואין

מוסרין בהמה לרועה שלהן ואין 6 מייחדין

עמהם יואין מוסרין להם תינוק ללמדו

ספר וללמדו אומנות אבל מעמידין בהמה בפונדקאות של כותים זכרים אצל נקבות

ונקבות אצל זכרים ואין צ"ל זכרים אצל

זכרים ונקבות אצל נקבות ומוסרין בהמה

לרועה שלהן ומייחדין עמהם ומוסרין להם תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אלמא

לא חשידי ועוד תניא ייאין מוכרין להם לא

זיין ולא כלי זיין ואין משחיזין להן את הזיין

ואין מוכרין להן לא סדן ולא קולרין ולא כבלים ולא שלשלאות של ברזל אחד עובד

כוכבים ואחד כותי מ"ם אי נימא דחשידי

אשפיכות דמים ומי חשידי האמרת

ומייחדין עמהן אלא משום דאתי לזבונה

לעובד כוכבים וכי תימא כותי לא עביד

תשובה ישראל עביד תשובה והאמר רב

נחמן אמר רבה בר אבוה "כדרך שאמרו

אסור למכור לעובד כוכבים ייכך אסור למכור

לישראל החשוד למכור לעובד כוכבים

רהים בתריה תלתא פרסי וא"ד פרסא

בחלא ולא אדרכיה א"ר דימי בר אבא כדרך

שאסור למכור לעובד כוכבים משאסור למכור

ללסטים ישראל ה"ד אי רחשיד דקטיל

פשיטא היינו עובד כוכבים ואי דלא קטיל

אמאי לא לעולם דלא קטיל והב"ע במשמוטא דוימנין דעביד לאצולי נפשיה תנו רבנן

אין מוכרין להן תריסין וי"א מוכרין להן

תריםין מ"ם אילימא משום דמגנו עלייהו אי

הכי אפילו חימי ושערי גמי לא אמר ירב

הלכך ליכא למיגזר משום שאלה ושכירות ונסיוני ואי משום לפני עור לא תתן מכשול תלינן בשחיטה אבל גבי עובד כוכבים לענין שבת אדם מלווה על שביתת בהמתו בשבת ואיכא למיגזר משום כל הני: אדם מצווה על שביתת שדהו. שנת שבתוו יהיה לארץם: לא ימכור. לו לישראל החשוד על השביעית: שדה ניר. חרושה דסתמא לזריעה קיימא ועבר אלפני עור: להובירה. לעשותה שדה בור שלא יזרענה: המחרישה וכל כליה. דסתמייהו לעבודת קרקע (כ) והשתא לאו משום שתא דלקמיה הכא קא זבין להו שהרי כל שעה הן מצויין: המורה. פל"ח שבו זורה חת הגורן לרוח להעביר הקש וכשאין גורן עודר בה את הקרקע: והדקר. מרא פישור"א: דאיכא למיחלי. כגון בהמה ושדה ניר דשדה אדם קופן לקנותו משום דאינו מצוי לו כל שעה לקנות ומשום שתא (ני דלקתן קא זבין ליה: דליכא למיתלי. כגון כלים הללו: המרא. ליכא למיתלי בשחיטה: לישראל לא מובן ליה. בתמיה. הלכך תלינן בישראל: בהמום זכרים אלל. עובדי כוכבים זכרים דרבעי להו: נקבות אלל. עובדות כוכבים נקבות כדמפרש בפ׳ שני (לקמן דף כב:) דעובדי כוכבים מלויין אלל נשי חבריהן חימנין דלא משכח לה ורבע לבהמה דישראל: ואצ"ל זכרים אצל נהבות. לפי שעובדת כוכבים נרבעת לזכר: ואין מוסרין בהמה לרועה. עובד כוכבים משום רביעה: ואין מתייחדין עמהם. שחשוד על שפיכות דמים: וחין מוסרין להם חינוק. דמשכי ליה למינות ועוד משום משכב זכור והן מוזהרין עליו דכתיב (בראשית ב) ודבק באשתו ולא בזכורש: אלמא לא השידי. כותים ארביעה ואפי׳ הכי קתני בברייתא קמייתא דבהמה דקה חליא במנהגא הא בהמה גסה אסור לזבוני להו אלמא משום דהדר מזבין ליה לעובד כוכבים חיישינן: אין מוכרין להן. לעובדי כוכבים: לא זיין. סייף ורומח: כלי זיין. בית יד לרומח ונדן לסייף: סדן. לשום בו רגלי איש ובלשון אשכנו שטו"ק בלע"ו ליפ"י: כבלים. בוי"ש בלע"ז: שלשלחות. פרוי"ש וכל הנך משום דלא ליזקו בהו ישראל: מ"ט. אכותי קאי: אי נימא. משום דכותים אשפיכות דמים חשידי: והא אמרת. לעיל מתייחדין עמהם אלמא לא חשידי: לא עביד משובה. לחזור בו ולחוש לדברי

חכמים שאסרוהו למכור לעובד

כוכבים: עביד תשובה. וליית ולח

מזבין ליה לעובד כוכבים: רהט. רבה:

בתריה. דההוא ישראל למיהדר

ולמיזבן חמרא מיניה: בחלא. בין

החולות מקום קשה להילוך: ולא

אדרכיה. לא השיגו. ודומה לו בפלגש

בגבעה (שופטים כ) כתרו את בנימין

הרדיפוהו מנוחה הדריכוהו (י) בעריהם

מקום מנוחתם השיגום השבטים לבני

בנימין: ה"ג לעולם דלח קטיל

ובמשמוטא דעביד לאלולי נפשיה. לסטים

השומט ממון מיד בעליו ונמלט

והולך וכשרודפין אחריו נלחם ומליל

עלמו ומאבד זה את ממונו:

יגוהו כו' וכן פירש" בשופטים, \$) רש"א, הגהות הב"ח (א) גם' ואין מתייחדין עמהס: (ב) רש"י ד"ה המחרישה וכו׳ לעבוד קרקע והכא לאו משו . שתא דלקמיה קא זבין להו השתא שהרי כל שעה: (ג) ד"ה דחיכה וכו׳

שתא דלקמיה קא זכין ליה:

לעזי רש"י . פל"א [פיל"א]. יעה שטו"ק. סד (לכבילת . (לכבילת רגלים). בווי"ש [בויא"ש]. כבלים. שלשלאות, אזיקים.

רבינו חננאל (המשך)

להם תינוק ללמדו ספ יללמדו אומנות. אלמא בותים לא חשידי ארביעה כוונים לא וושירי או ביעוה אלא מאי טעמא מקום שנהגו שלא למכור לכותים בהמה דקה אין מוכרין להן דחיישינן דלמא מזבני אינהו לעובדי כוכבים. ועוד ויין ואין משחיזין להן . ויין ואין מוכרין להן סכין י ן יאן כויכו ן יוון סכן ולא קולרין ולא כבלין ולא שלשלאות של ברזל אחד עובד כוכבים ואחד דעביד תשובה אפשר דעביד תשובה כותי לא עביד תשובה והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כדרך שאסור למכור לעובד שאטה למכור לפובר כוכבים כך אסור למכור לישראל החשוד למכור לעובד כוכבים רהט רבא בתריה דההוא ישראל החשוד תלתא פרסי בחלא כדי לאהדורי ההוא חמרא רובין ליה ולא אדרכיה. וכן אסור למכור ללסטים יאע״ג דלא חשיד למיקט אלא משמטא בעלמא דוימנין דעביד לאצולי נפשיה מקטלא. ת״ר

אין מוכרין להן תריסין.